

Sygn. XXV C 1335/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXV Cywilny

w składzie:

Przewodniczący **SSO Krystyna Dymek**

Protokolant : **stażysta Dorota Wesółowska**

Po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016r w Warszawie na rozprawie

Sprawy z powództwa **T. D.**

Przeciwko **M. B.**

i z powództwa wzajemnego M. B. przeciwko T. D.

O zapłatę

1. Zasądza od M. B. na rzecz T. D. kwotę 51.912,48 USD (pięćdziesiąt jeden tysięcy dziewięćset dwanaście, 48/100 dolarów amerykańskich) z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2012r do 31 grudnia 2015r i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r do dnia zapłaty
2. Zasądza od M. B. na rzecz T. D. kwotę 8078 (osiem tysięcy siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem kosztów sądowych oraz kwotę 3617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego).
3. Powództwo wzajemne M. B. przeciwko T. D. oddala

Sygn. akt XXV C 1335/14

UZASADNIENIE

Powód T. D. pozwem z 19 sierpnia 2014 r. (data nadania) wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i nakazanie w nim pozwanemu M. B. by zapłacił na rzecz powoda kwotę 51.912,48 USD wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 lipca 2012 r. do dnia zapłaty. Wniósł także o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że razem z M. B. planował założyć spółkę. Na poczet nabycia w niej udziałów przekazał pozwanemu łącznie 58.700,00 zł oraz 139.826,48 USD. Dwa przelewy wykonał osobiście, a dwa w jego imieniu i na jego rzecz wykonały inne osoby – R. N. (78.770,84 USD) i M. D. (38.700,00 zł). Jednak do nabycia udziałów w spółce przez powoda nie doszło, w związku z czym pozwany zwrócił mu sumę 87.914,00 USD i 58.700,00 zł. T. D. skierował do M. B. przedsądowe wezwanie do zapłaty pozostałej kwoty, ale pozwany odmówił zarzucając powodowi naruszanie art. 286 § 1 k.k. W niniejszym postępowaniu powód wywodzi swoje roszczenie z art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. (pozew k. 2-6).

W dniu 28 sierpnia 2014 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, pod sygn. akt XXV Nc 348/14, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (nakaz zapłaty k. 34).

Wnosząc 19 września 2014 r. (data nadania) sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, pozwany M. B. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podał, że planował razem z powodem i R. N. podjąć wspólne przedsięwzięcie gospodarcze. Na ten cel T. D. przekazał mu kwotę 61.055,64 USD i 58.700,00 zł. W związku z wycofaniem się powoda, pozwany w ratach zwrócił mu otrzymaną kwotę w całości. M. B. zaprzeczył, jakoby otrzymał od powoda łącznie kwotę 139.826,48 USD i 58.700,00 zł. Natomiast, co do kwoty 78.770,84 USD, to otrzymał ją od R. N., który był jego dłużnikiem, a nie powoda. Nie doszło zatem do wzbogacenia pozwanego względem T. D. (sprzeciw k. 39-43).

Odnosząc się do sprzeciwu od nakazu zapłaty, powód w piśmie z 30 października (data nadania) podkreślił, że pozwany przyznał, iż zwrócił powodowi kwotę 87.826,48 USD i 58.700,00 zł. Z tytułu przelewu kwoty 78.770,84 USD wynika wprost, że ta wpłata została dokonana przez R. N. w imieniu T. D.. Nie zostało udowodnione, że R. N. był dłużnikiem pozwanego, przy czym wzajemne relacje pomiędzy R. N. a pozwanym nie mają znaczenia w niniejszej sprawie, gdyż powód nigdy nie wyrażał zgody na zmianę dłużnika, w związku z czym zobowiązany wobec niego jest jedynie pozwany M. B.. T. D. wskazał, że z potwierdzeń przelewów wynika, iż pozwany wpłacił mu o 26.770,84 USD więcej, niż sam w sprzeciwie od nakazu zapłaty twierdził, że był winien. Świadczy to o uznaniu przez pozwanego długu wynikającego z wpłaty dokonanej przez R. N. w imieniu powoda. Powód zaznaczył, że nie otrzymał przelewu kwoty 10.000,00 USD z 27 kwietnia 2010 r. (pismo powoda k. 78-80).

Pismem z 17 grudnia 2014 r., złożonym na rozprawie, M. B. wniósł pozew wzajemny o zasądzenie od T. D. kwoty 36.857,60 USD z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wskazał, że otrzymał od powoda (pozwanego wzajemnego) kwotę 61.055,64 USD, a zwrócił mu 97.913,24 USD, wobec czego T. D. jest wobec niego zobowiązany do zapłaty kwoty 36.857,60 USD z tytułu nadpłaty. Nadpłata ta została dokonana wskutek prośby R. N.. Powód wzajemny wskazał, że wpłata na jego konto sumy 78.770,84 USD była dokonana przez R. N. tylko w jego własnym imieniu, a nie na rzecz T. D.. Było to jedno z rozliczeń pomiędzy M. B. i R. N., którzy prowadzą wspólne projekty inwestycyjne niezwiązane z niniejszą sprawą. Jednocześnie M. B. wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych z uwagi na ciężką sytuację materialną (pозew wzajemny k. 134-137).

T. D. w piśmie z 10 lutego 2015 r. (data prezentaty) wniósł o oddalenie powództwa wzajemnego, jako całkowicie bezzasadnego. Zdaniem powoda (pozwanego wzajemnego) powołane przez M. B. dowody na zobowiązania łączące go z R. B. nie mają związku z przedmiotową sprawą, gdyż dotyczą odrębnych relacji biznesowych między nimi (pismo powoda k. 172-176).

W piśmie z 14 grudnia 2015 r. (data prezentaty) M. B. wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego R. N.. Pozwany podniósł, że R. N., jako świadek w sprawie, zeznawał nieprawdę i manipulował faktami. Poza tym pozwany wskazał, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 405 k.c., gdyż powód nie poniósł efektywnego uszczerbku w majątku. Sąd oddalił powyższy wniosek postanowieniem z 11 stycznia 2016 r. (pismo k. 273-272, postanowienie k. 290).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód T. D. i pozwany M. B. poznali się za pośrednictwem R. N.. Postanowili założyć spółkę o roboczej nazwie Spółka (...). Pozwany miał wnieść do spółki aportem nieruchomości lokalową położoną w M. przy ul. (...). Z kolei powód miał nabyć udziały w zakładanej spółce (okoliczność bezsporna).

T. D. przekazał M. B. w czterech transzach łącznie 139.826,48 USD i 58.700 zł.

Dwa przelewy powód wykonał osobiście ze swojego rachunku bankowego. W dniu 23 grudnia 2009 r. wpłacił kwotę 61.055,64 USD, a 04 stycznia 2010 r. kwotę 20.000,00 zł (potwierdzenia przelewu k. 11,12).

R. N. wpłacił pozwanemu 23 grudnia 2009 r. w imieniu powoda sumę 78.770,84 USD. W tytule przelewu wpisał w j. angielskim (this pmnt is on behalf T. D. for purchase of interests in(...)), że wpłata jest dokonana w imieniu T. D. na zakup udziałów w spółce (...). Zrealizował on tym samym swoje zobowiązanie do zapłaty wobec powoda, wynikające z umowy pożyczki zawartej 10 września 2007 r. (potwierdzenie przelewu k. 13, umowa pożyczki k. 177, zeznania świadka R. N. k. 203).

Natomiast kwotę 38.700,00 zł w imieniu i na rachunek powoda, jako zapłatę za akcje, wpłacił 04 stycznia 2010 r jego brat M. D. (potwierdzenie przelewu k. 10).

Ostatecznie jednak powód nie nabył udziałów w żadnej spółce (zeznania świadka R. N. k. 203-204, zeznania świadka C. T. k. 205-206).

Pozwany zwrócił powodowi łącznie 87.913,24 USD i 58.700,00 zł. Ostatniego przelewu środków pozwany dokonał 24 lipca 2012 r. (potwierdzenia przelewów k. 85-103, wyciąg z rachunku bankowego wraz z tłum. k. 222-241).

T. D. pismem z 24 czerwca 2014 r. wezwał M. B. do zapłaty pozostałej kwoty tj. 51.913,00 USD. W odpowiedzi na ww. pismo, powód został wezwany do zaprzestania nakłaniania M. B. do niekorzystnego rozporządzenia majątkiem w postaci bezpodstawnej zapłaty żądanej kwoty (przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 25, pismo pozwanego k. 30).

Do dnia wniesienia pozwu nie została zwrócona powodowi suma 51.912,48 USD.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dowodów w postaci dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron i Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Sąd uznał zeznania świadków R. N. (k. 202-205) i C. T. (k. 205-206) za spójne i logiczne. Podobnie zeznania powoda T. D. (k. 308-313) korelują z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, wobec czego Sąd nadał zeznaniom tych osób walor wiarygodności.

Z kolei budzą wątpliwość zeznania pozwanego M. B. (k. 313-316). Mało wiarygodne jest np. twierdzenie, że pozwany nie pamięta jaką kwotę wpłacał powodowi, ile nadpłacił oraz że od początku był tej nadpłaty świadomy. Twierdzenie, że pozwany otrzymał wpłatę od R. N. w jego własnym imieniu jest sprzeczne z zeznaniami świadka R. N.. Sąd nie dał także wiary zeznaniom świadka A. B. (1) – ojca pozwanego (k. 301-303) w zakresie, w jakim twierdził on, że pozwany spłacił w całości powoda, a pozostałą część był powodowi winien R. N.. Jego słowa, że powód i R. N. podejmowali szereg działań na niekorzyść pozwanego nie znalazły żadnego potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, a poza tym świadek ten powoływał się na informacje uzyskane od pozwanego, twierdził też, że wielu faktów nie pamięta, lub nie zna. Natomiast zeznania świadka A. B. (2) (k. 300-301) nie wniosły nic nowego do sprawy. Świadek stwierdziła, że wszystkie sprawy załatwiał jej mąż, a ona sama nie chce pamiętać o szczegółach sprawy.

Sąd oddalił wnioski dowodowe składane przez stronę pozwaną na rozprawie 18 maja 2016 r. Pozwany mógł wystąpić z tymi wnioskami już w dacie wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, lub wraz z pozwem wzajemnym, czego nie uczynił. W ocenie Sądu nie zaszyły okoliczności uniemożliwiające wcześniejsze złożenie tych wniosków dowodowych. Również wnioski dowodowe z postaci wydruku e-maili Sąd uznał, w trybie art. 217 § 2 k.p.c. za spóźnione. Poza tym Sąd uznał, że przeprowadzenie dowodów z kolejnych wyciągów i operacji bankowych powoda nie wniesie nic nowego do ustaleń faktycznych sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie T. D. dochodził od M. B. zapłaty kwoty 51.912,48 USD z tytułu niezwróconych środków przekazanych pozwanemu na inwestycję, która ostatecznie nie doszła do skutku. Natomiast pozwany, w toku procesu, wniósł pozew wzajemny żądając od T. D. zapłaty kwoty 36.857,60 USD jako poczynionej na rzecz powoda (pozwanego

wzajemnego) nienależnej nadpłaty. Strony nie zgadzały się przede wszystkim co do podstawy i celu w jakim został dokonany przelew kwoty 78.770,84 USD od R. N. na rachunek M. B..

Podstawą prawną roszczenia T. D. jest art. 405 k.c. stanowiący, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Mocą art. 410 § 1 k.c. przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (art. 410 § 2 k.c.).

Zatem przesłanki roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia stanowią: wzbogacenie pozwanego i odpowiadające mu zubożenie strony powodowej oraz brak podstawy prawnej do takiego przesunięcia majątkowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 20 września 2013 r. sygn. akt I ACa 826/13, Legalis nr 1157636). Dodatkowo, w doktrynie dominuje pogląd, iż bezpodstawne wzbogacenie zawsze musi przybrać postać określonego „zysku” dla wzbogaconego, który da się obliczyć w pieniądzu. (P. Księżak, Bezpodstawne wzbogacenie, s. 61).

Zgodnie z dominującym stanowiskiem, na powodzie spoczywa ciężar dowodu w zakresie jego zubożenia, wzbogacenia pozwanego i związku między zubożeniem a wzbogaceniem. Natomiast na pozwanym ciąży dowód tego, że uzyskane przez niego wzbogacenie miało swoją podstawę prawną (A. Ohanowicz, Niesłuszne wzbogacenie, s. 376, E. Łętowska, Bezpodstawne wzbogacenie, s. 153).

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że T. D. udowodnił, iż wpłacił M. B. łącznie 139.826,48 USD i 58.700 zł na zakup udziałów w planowanym wspólnie przedsięwzięciu w postaci spółki (...).

Wbrew stanowisku strony pozwanej, nie wzbudza wątpliwości Sądu okoliczność, że R. N. dokonał 23 grudnia 2009 r. wpłaty 78.770,84 USD na konto pozwanego w imieniu T. D. w ramach zakupu udziałów w spółce. Fakt ten wynika z treści dokonanego przelewu. Tytuł przelewu wpisany w języku angielskim nie zawiera, co prawda, słowa behalf (w imieniu), ale z pozostałej treści jednoznacznie wynika intencja dokonującego wpłaty. Poza tym, użycie słowa dehalg, które nie występuje w ogóle w języku angielskim, potwierdza, iż doszło do pomyłki pisarskiej w tytule przelewu, co nie może stanowić podstawy do kwestionowania znaczenia treści tytułu przelewu.

Potwierdzenie powyższych ustaleń Sądu stanowią zeznania świadka R. N., który wskazał, że dokonana przez niego wpłata na konto pozwanego stanowiła po jego stronie zwrot długu, jaki posiadał wobec T. D. z tytułu łączącej ich umowy pożyczki.

W ocenie Sądu tytuł przelewu, zeznania świadka R. N. oraz załączona do akt umowa pożyczki w sposób jednoznaczny dowodzą, że kwota 78.770,84 USD została wpłacona przez pana N. w imieniu powoda na zakup udziałów w spółce (...).

T. D. dokonując, zarówno bezpośrednio, jak i przez pośredników, wpłat na rachunek pozwanego pozostawał w przekonaniu, że spełnienie świadczenia spowoduje osiągnięcie zamierzonego celu, to jest zawiązanie spółki (...), w której będzie on jednym ze współników. Zamiar ten nie został jednak zrealizowany. Zatem spełniona została jedna z przesłanek wymienionych w art. 410 § 2 k.c. to jest – zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty. W związku z tym świadczenie powoda na rzecz pozwanego stało się nienależne, a jednocześnie po stronie M. B. doszło do bezpodstawnego wzbogacenia. Sąd podkreśla, że nie ma racji pozwany uważając, że nie doszło do efektywnego uszczerbku w majątku powoda, gdyż nie ulega wątpliwości, że po stronie T. D. doszło do zubożenia w postaci zmniejszenia aktywów na rzecz pozwanego.

Bezspornym jest, że M. B., wskutek wycofania się przez powoda z planowanego wspólnie przedsięwzięcia, zwrócił mu kwotę 87.913,24 USD i 58.700,00 zł. Zatem do zapłaty pozostało 51.913,00 USD.

M. B., pomimo kierowanego do niego wezwania, nie zwrócił powodowi ww. kwoty. W związku z tym po stronie T. D. pozostało roszczenie o zwrot wpłaconych środków finansowych na podstawie art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 2 k.c., którego dochodził w niniejszym postępowaniu i które Sąd uwzględnił w całości.

Odsetki od zasądzonej kwoty Sąd ustalił od 25 lipca 2012 r. W myśl art. 481 § 1 k.c., roszczenie o odsetki powstaje od chwili opóźnienia i obejmuje okres aż do momentu, gdy dłużnik spełni świadczenie pieniężne. Zatem każdy następny dzień opóźnienia powoduje wymagalność roszczenia o odsetki za okres poprzedzający tę datę. Sąd przywołuje pogląd, iż wymagalność roszczenia o zwrot korzyści powstaje od chwili uzyskania wzbogacenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 28 marca 2014 r., sygn. akt I ACa 25/2014, Legalis nr 831564). M. B. dokonał na rzecz T. D. ostatniej spłaty 24 lipca 2012 r. W związku z tym Sąd uznał, że pozostała do zapłaty kwota stała się wymagalna z dniem 25 lipca 2012r.

Zasądzając odsetki Sąd uwzględnił zmianę w zakresie określenia wysokości odsetek wprowadzoną z dniem 01 stycznia 2016 r.

Z kolei powództwo wzajemne wniesione przez M. B. zostało oddalone. Sąd uznał, że materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy wskazuje na to, iż nie doszło do niesłusznej nadpłaty od pozwanego (powoda wzajemnego) na rachunek powoda (pozwanego wzajemnego).

Niewiarygodne jest twierdzenie pozwanego, że dokonał on na rzecz T. D. niezamierzonej wpłaty 36.857,60 USD. M. B. nie podał przede wszystkim racjonalnej przyczyny, z jakiej tą sumę przelał na rachunek powoda. Jego zeznanie, że zrobił to w imieniu R. N. nie znalazło potwierdzenia w zeznaniach świadka N..

Za brakiem słuszności twierdzeń M. B. przemawia okoliczność, iż zwrócił się on do powoda o zwrot nadpłaconych środków dopiero w pozwie wzajemnym z 17 grudnia 2014 r. Ostatniego przelewu w USD na konto T. D. pozwany dokonał 29 września 2011 r., a w PLN 24 lipca 2012 r. Gdyby pozwany faktycznie czuł się poszkodowany z powodu dokonanej „nadpłaty”, to naturalnym byłoby zwrócenie się przez niego z żądaniem zwrotu 36.857,60 USD, jak tylko zorientował się o dokonanej przez siebie nadpłacie, szczególnie, że jest to wysoka kwota. Jego postawa jest tym bardziej niezrozumiała, że zeznał, iż od początku wiedział, że dokonał nienależnej wpłaty powodowi.

Ponadto znamienne jest, że pozwany w toku procesu wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych wskazując na swoją trudną sytuację materialną. Nie wnikając w słuszność tego twierdzenia, Sąd podkreśla, iż gdyby pozwany uważał, że faktycznie ma roszczenie o zwrot pieniędzy do powoda, to mógłby, korzystając z tego faktu, poprawić swoją kondycję finansową, a nie podejmował żadnych działań w tym kierunku. Z tego względu, w ocenie Sądu, okoliczności sprawy przemawiają za uznaniem, że M. B. był jednak świadomy swojego długu wobec T. D., a zarazem powód nie ma wobec niego żadnego zobowiązania.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. Sąd zasądził od M. B. na rzecz T. D. kwotę 8078,00 zł z tytułu kosztów sądowych oraz kwotę 3.617,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.